

SAMSKIPNADSRÅDET

Samarbeidsorganet for studentsamskipnadene i Norge

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep,
0030 Oslo

330.00

2004/04169

- 302

Oslo 10. januar 2005

Høring om forslag til ny barnehagelov

Vedlagt følger Samskipnadsrådets høringsuttalelse om regjeringens forslag til ny barnehagelov.

Med hilsen

Lisbeth Dyrberg
Leder av styret

Samskipnadsrådets høringsuttalelse om forslag til ny barnehagelov

Samskipnadsrådet er et samarbeidsorgan for alle landets studentsamskipnader. I forarbeidene til nye forskrifter i kjølvannet av barnehageforliket har Samskipnadsrådet deltatt i dialogmøter med Barne- og familiedepartementet. Samskipnadsrådet er også høringsinstans når ny barnehagelov nå er sendt på høring. I nedenstående uttalelse uttaler Samskipnadsrådet seg på alle landets studentsamskipnader vegne med mindre den enkelte samskipnad sender egen uttalelse som utdyper eller nyanserer det syn Samskipnadsrådet gir uttrykk for. Landets samskipnader gir tilbud til til sammen ca 2650 barn av studenter.

Finansiering gjennom kommunenes rammebevilgning.

Samskipnadsrådet har tidligere uttalt at det er viktig å sikre kvaliteten i både de privat og de kommunale barnehagene uavhengig av driver eller beliggenhet. Den statlige finansieringen er slik vi ser det med på å sikre en minimumsstandard for barnehagene. Gjennom øremerkede bevilgninger over statsbudsjettet sikres et enhetlig nasjonalt finansieringsnivå, samtidig som staten kan stille krav til drift og administrasjon. Erfaring både fra frikommune-forsøkene og omleggingen av finansieringssystemet i 2004 med reglene for økonomisk likeverdig behandling har vist at kommunene er svært kreative når det gjelder å finne løsninger der samskipnadenes barnehager ikke blir økonomisk likeverdig behandlet med kommunens egne barnehager. Dette gjør at barnehageeiere må bruke tid og ressurser på omfattende klagearbeid, og at finansieringssituasjonen til tider blir usikker. Det er derfor etter Samskipnadsrådets mening en forutsetning for å bevare den økonomiske trygghet og forutsigbarhet, at det statlige driftstilskuddet til barnehagene ikke legges inn i kommunenes rammebevilgninger, men videreføres som et øremerket statlig tilskudd.

Dagens modell som brukes rundt omkring i landet er basert på kostnadsdekningsprinsippet. En løsning der det statlige tilskuddet tildeles som et enhetstilskudd per oppholdstime vil kunne ivareta et minimumsnivå på barnehagetilbudet. Samskipnadsrådets tillit til at nasjonale føringer sikrer et minimumsnivå på barnehagetilbudet er større enn til lokale kommunepolitikere. Denne oppfatningen er basert på erfaringer.

Tilsyn og godkjenningsmyndighet.

Det er foreslått at tilsyn og godkjenningsmyndigheten etter den nye loven skal ligge hos den enkelte kommune. Studentsamskipnadene har ingen sterke synspunkter på hvor denne myndigheten skal ligge. Det er nødvendig at det ligger et klart og gjennomførbart regelverk til grunn for godkjenning og utøvelse av tilsyn. Dersom kommunene både skal stå for godkjenningen og finansieringen av de private barnehagene, er det ekstra viktig at det finnes et kompetent klageorgan som kan bidra til at regelverket praktiseres enhetlig.

Slik kan det sikres at ikke den enkelte kommune lar kvaliteten på barnehagetilbudet bli en salderingspost i en trang kommuneøkonomi.

Kommunenes ansvar for tilbudet.

Loven viderefører den gamle bestemmelsen om å sikre tilstrekkelig antall barnehageplasser i kommunen. Tilstrekkelig antall plasser er et relativt begrep og er overlatt til kommunene å definere. Når plikten til å sørge for tilstrekkelig antall plasser ikke samtidig gir den enkelte barn en rett til plass og det heller ikke er foreslått sanksjonsformer overfor de kommuner som ikke sørger for tilstrekkelig antall, er Samskipnadsrådet i tvil om lovbestemmelsen vil ha ønsket effekt. Denne bestemmelsen har vært gjeldende ca et års tid uten at barnehagekøene er borte. Dette har bl. a. ført til at andre fase av maksprisen er foreslått utsatt. Samskipnadsrådet er enige i at det er viktigere å sørge for at alle som ønsker det får plass framfor at de som er så heldige å få plass skal få redusert pris.

Samordnet opptak.

Lovforslaget viderefører bestemmelsene om samordnet opptaksprosess. Samskipnadene har vært å betrakte som "bedriftsbarnehager" og dermed hatt lukket opptakskrets. Dette er slik vi oppfatter det videreført i loven. Våre erfaringer er at dette stort sett har fungert godt og at vi er fornøyd med at denne delen av loven videreføres. Samskipnadene bruker betydelige egne ressurser til barnehagedriften og det ville være meningsløst om disse ressursene ikke skulle kunne komme studentene eksklusivt til gode. Det må derfor værre mulig for samskipnadene å opprettholde sin lukkede opptakskrets og gis anledning til å avslå søknader fra søkere som ikke er definert som søknadsberettiget i vedtektene. Opptaksprosessen må slik at intensjonen om fritt brukervalg og likebehandling ivaretas uten at det blir unødig byråkratisering. Det må også sikres at barnehager med lukket opptakskrets (som samskipnadsbarnehagene) skal kunne ta inn barn fra andre kommuner enn den barnehagen er lokalisert i.

Arealkrav.

Der er i lovforslaget ikke tatt med noe krav til størrelse på leke- og oppholdsarealene i barnehagen. Studentsamskipnadene er bekymret for konsekvensene av å fjerne denne normen. Uten at barna sikres et minimum av areal vil det etter vår mening åpne for at det kun vil være økonomiske betraktninger som legges til grunn ved avgjørelser om antall barn i den enkelte barnehage. Dagens norm, slik den blir praktisert gir etter studentsamskipnadenes mening tilstrekkelig fleksibilitet til å ivareta lokale løsninger og spesielle forhold. En norm er slik vi oppfatter det veiledende og en anbefaling som legger visse føringer, men som kan fravikes dersom lokale forhold tillater det. Vi er altså ikke tilhengere av lov- eller forskriftshjemlede absolutte størrelser for leke og oppholdsareal. Ved å gi eier ansvar for utformingen og godkjenningsmyndigheten myndighet til å vurdere ut fra normen vil det være brukerne som avgjør om en barnhage er attraktiv eller ikke i sin søkerprosess.

Bemanningskrav.

Samskipnadsrådet ønsker en videreføring av dagens krav til personalets utdanning både for styrer og øvrige ansatte. Personalet er som det sies i høringen barnehagens viktigste ressurs, og skal dette tas på alvor må det stilles klare faglige krav til det personale som har ansvaret for barna i den enkelte barnehage.

Etter dagens regler skal styrer ha utdanning som førskolelærer. Dette er viktig for å sikre en pedagogisk kompetanse i barnehagene. I forslag til ny § 18 åpnes det for å fjerne dette kravet. I forslaget § 2 stilles det store krav til virksomheten. Dersom ikke de samme krav stilles til de som skal lede virksomheten er vi overbevist om at lovens § 2 ikke kan oppfylles. Det er det høye nivået på den pedagogiske kompetansen som gjør norske barnehager gode. Det at kravet er fastsatt i loven er en garanti for et visst minimumsnivå uavhengig av geografisk plassering av barnehagen, og hvem som driver den. Formulering om "...forsvarlig pedagogisk kompetanse" åpner for kvalitetsmessige ulikheter. Når det fortsatt åpnes for dispensasjon fra kravet i visse tilfelle ivaretar det den fleksibiliteten som Samskipnadsrådet er opptatt av. Samskipnadsrådet gir sin tilslutning til forslaget § 18 b

Endringene i bemanningsnormen foreslått i § 19 er lagt fram i 4 alternativer. I verste fall kan enkelte av disse forslagene bidra til kvalitetsreduksjoner i barnehagetilbudet. §17 i nåværende lov presiserer at pedagogiske ledere må ha utdanning som førskolelærer. I høringsnotatet sier departementet at det ikke er naturlig å lovfeste stillingskategorier slik det gjøres i dag. Videre hevdes det at det ikke i seg selv er grunnlag for å ha krav om at en barnehage skal ha stillinger for pedagogiske ledere. De sier samtidig at førskolelærerutdanningen fortsatt vil være viktig i barnehagen. Vi mener forslaget om å oppheve kravet til førskolelærerutdanning er inkonsekvent i forhold til de pedagogiske krav til innhold og kvalitet skissert i forslaget §§1, 2 og 3.

Når det gjelder antall barn per pedagogisk leder har samskipnadene ulik erfaring. Med dagens norm er det bare antall barn pr. førskolelærer som er regulert. Som en del av kvalitetssikring av en minimumsstandard for barnehagevirksomheten mener vi det er nødvendig at dette fastsettes i forskrift og vi støtter derfor forslaget til § 19 alternativ A